

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Sendt til: MDCJ@uvm.dk, nanna.hvass.jacobsen@uvm.dk og
jm@jm.dk

24. februar 2017

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2017-112-0669
Dok.nr. 419248
Sagsbehandler
Cathrine Serup Raasdal
Direkte 3319 3213

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, lov om erhvervsuddannelse, lov om folkeskolen og forskellige andre love (Praktikpladsafhængigt bidrag til AUB m.v.)

Ved e-mail af 3. februar 2017 har Undervisningsministeriet anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Datatilsynet skal i den anledning udtale følgende:

1. Samkøring i kontroløjemed

1.1. Det følger af lovforslagets § 1, nr. 10, at der i § 26 a i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag påtænkes indsat følgende som nyt stk. 1 og 2:

”Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag kan ved administrationen af sine sagsområder forlange at få nødvendige ikkefølsomme personoplysninger fra andre offentlige myndigheder og uddannelsesinstitutioner i elektronisk form med henblik på samkøring og sammenstilling i kontroløjemed uden samtykke fra eleven eller arbejdsgiveren til brug for kontrol af en enkelt sag eller til brug for generel kontrol af udbetaling af ydelser og opkrævning af bidrag efter loven.

Stk. 2. Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag kan til brug for administrationen af sine sagsområder foretage registersamkøring i kontroløjemed af data fra egne registre, herunder af data, der er indhentet i medfør af stk. 1.”

1.2. Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget fremgår det endvidere af afsnit 2.1.5., at:

”2.1.5.1. Gældende ret

Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag administrerer refusions- og tilskudsordninger i medfør af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, og Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag har pligt til løbende at sikre, at udbetalingerne sker på et korrekt grundlag. En af måderne at understøtte dette på er ved registersamkøring af data. Den gældende bestemmelse i § 26 a i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag indeholder i dag adgang til, at Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag kan samkøre og registersamkøre til brug for kontrol med oplysninger i indkomstregistret, jf. § 7 i lov om et indkomstregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 12. januar 2015.

Herudover har Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag i dag mulighed for alene i enkeltsager at kontrollere, om en arbejdsgiver eller en elev modtager en ydelse fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag samtidig med, at arbejdsgiveren eller eleven modtager en ydelse fra en tredje part, hvilket kan indebære, at arbejdsgiveren eller eleven mister retten til ydelsen fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag.

Ved lov nr. 523 af 29. april 2015 om ændring af lov om Udbetaling Danmark og forskellige andre love (Overførsel af myndighedsområder til Udbetaling Danmark og indførelse af beføjelser til, at Udbetaling Danmark kan foretage registersamkøringer på bl.a. kommunale ydelsesområder m.v.) blev § 12 c, stk. 5, i lov om Udbetaling Danmark indført, hvorefter Udbetaling Danmark efter aftale med Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag kan indhente og samkøre oplysninger efter § 26 a i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag til brug for Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrags administration af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag.

§ 12 d, stk. 1, i lov om Udbetaling Danmark blev også indført ved lov nr. 523 af 29. april 2015. Heraf følger, at som følge af § 12 c, stk. 5, hvorefter Udbetaling Danmark kan foretage registersamkøringer, kan Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren eller arbejdsgiveren få nødvendige oplysninger om ansøgere og modtagere af kontante ydelser og økonomiske tilskud m.v. om hvem der skal samkøres oplysninger. Bestemmelsen er begrænset til, at der kun kan stilles oplysninger til rådighed for Udbetaling Danmark, der er nødvendige, for at Udbetaling Danmark kan identificere ydelsesmodtagere og de kriterier m.v., der skal indgå i samkøringen.

Kompetencen til at udføre den egentlige registersamkøring er således overladt til Udbetaling Danmark ved lov dog efter aftale med Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag.

2.1.5.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Retten til en række af de ydelser, som Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrags udbetaler, er i varierende omfang betinget af, at eleven eller arbejdsgiveren ikke har modtaget ydelser fra tredjepart (fx sygedagpengerefusion, kontanthjælp eller løntilskud) i samme periode, som der er modtaget ydelser fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag.

Formålet med forslaget er at effektivisere og optimere kontrollen af udbetaling af refusions- og tilskudsordninger i forbindelse med administrationen af Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag og dermed hjælpe til med at reducere risikoen for fejludbetalinger til arbejdsgivere og elever. Forslaget er med til at skabe større sikkerhed for, at de af Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrags opkrævede midler anvendes til formålene i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag.

Udbetaling Danmark har siden etableringen af myndigheden og med indførelsen af tilsvarende hjemler som i § 12 c, stk. 5, og § 12 d i lov om Udbetaling Danmark, opbygget erfaring med at registersamkøre oplysninger i kontroløjemed og udstille datalister indenfor de områder, som Udbetaling Danmark administrerer samt på de områder, som kommunerne administrerer. I arbejdet med at anvende hjemlerne i § 12 c, stk. 5, og § 12 d om registersamkøring i kontroløjemed i forbindelse med administration af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag blev det klart, at der alene i den gældende § 26 a i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag er hjemmel til for Udbetaling Danmark at registersamkøre i kontroløjemed for så vidt angår oplysninger indhentet i indkomstregistret.

Forslaget til bestemmelsen indebærer, at Udbetaling Danmark for eksempel kan udsøge en liste over arbejdsgivere, der modtager lønrefusion for elever, men hvor oplysninger fra andre offentlige myndigheder indikerer, at den pågældende arbejdsgiver modtager økonomisk tilskud for samme elever i samme periode i henhold til anden lovgivning eksempelvis i form af revalidering eller kontanthjælp.

Forslaget vil ligeledes betyde, at Udbetaling Danmark fx vil kunne foretage en registersamkøring med oplysninger fra de enkelte uddannelsesinstitutioner for at kontrollere, at Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag ikke udbetaler løngodtgørelse til en elev, der allerede får ydelser fra den pågældende uddannelsesinstitution.

Forslaget er derfor nødvendigt for at kunne udnytte den allerede etablerede hjemmel i lov om Udbetaling Danmark § 12 c, stk. 5, og § 12 d som tilsigtet, og derfor foreslås det at udvide den adgang, som Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag har til i dag at indhente oplysninger i enkeltsager til også at omfatte adgang til at anvende oplysningerne systematiseret og indgå i registersamkøringer i kontroløjemed.

For så vidt angår de persondataretlige overvejelser, herunder dataansvaret for registersamkøringerne, henvises der i det hele til forarbejderne til lov nr. 523 af den 29. april 2015.”

1.3. Herudover fremgår det af de særlige bemærkninger til lovforslagets nr. 10, at:

”Det foreslås i lovforslagets § 1, nr. 10, at der indsættes et nyt § 26 a, stk. 1, hvorefter Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag til brug for administration af refusion- og tilskudsordninger kan forlange at få nødvendige ikke-følsomme oplysninger fra andre offentlige myndigheder og uddannelsesinstitutioner i elektronisk form med henblik på registersamkøring i kontroløjemed.

Det foreslås endvidere i § 1, nr. 10, at der indsættes et nyt § 26 a, stk. 2, hvorefter Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag kan foretage registersamkøring af data fra egne registre til brug for kontrol af, om refusions- og tilskudsordningerne udbetales på et korrekt grundlag, herunder af de data, der er indhentet i medfør af det foreslåede nye § 26 a, stk. 1.

Kompetencen til at foretage den egentlige registersamkøring er i medfør af § 12 c, stk. 5, og § 12 d i lov om Udbetaling Danmark overladt til Udbetaling Danmark, der efterfølgende er forpligtet til at udstille datalisterne for Arbejdsgiverenes Uddannelsesbidrag.

En oplysning om at en person eller en arbejdsgiver fremgår på en liste, som kan give Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag anledning til at undersøge nærmere, om personen eller arbejdsgiveren modtager refusion eller tilskud i medfør af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag på et uberettiget grundlag er en oplysning, der er omfattet af persondatalovens § 6 og kan videregives.

Der gælder i almindelighed en oplysningspligt efter persondatalovens § 29, når der indsamles oplysninger fra andre end den registrerede. Dette vil også være tilfældet, når Udbetaling Danmark samkører registre efter de foreslåede § 26 a, stk. 1 og 2. Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag vil derfor skulle informere de personer, der er nævnt i de foreslåede bestemmelser, og som bliver berørt af en eventuel databehandling efter forslaget, i overensstemmelse med persondatalovens § 29.

Underretningen efter persondatalovens § 29, kan dog undlades, jf. persondatalovens § 29, stk. 3, hvis underretningen er umulig eller uforholdsmæssig vanskelig. Da Udbetaling Danmark ved samkøringen vil kunne databehandle oplysninger i forhold til et stort antal personer, vurderes det, at underretningen kan undlades, hvis registersamkøringen ikke får retlige konsekvenser for disse personer, da underretning ud fra en proportionalitetsbetragtning må anses for at være vanskelig, særligt set i lyset af, at der alene samkøres ikke-personfølsomme oplysninger. Der vil således kunne gøres en undtagelse af underretningen, jf. § 29, stk. 3.

I det omfang, der videregives oplysninger til Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag til brug for en sag om tilbagesøgning af udbetalt refusion eller tilskud i medfør af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, vil de personer, der berøres af sagerne skulle underrettes af Udbetaling Danmark om en eventuel registersamkøring og videregivelse af oplysninger, jf. persondatalovens § 29.

Det er endvidere en forudsætning, at Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag kun lader kontrolordningen finde sted på fremtidige forhold, med mindre særlige forhold gør sig gældende. Det vil sige, at der kun kan samkøres oplysninger vedrørende borgere og arbejdsgivere, der modtager refusion eller tilskud i medfør af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, efter denne lovs ikrafttrædelse.

Behandlingen af oplysninger efter forslaget skal i øvrigt ske under iagttagelse af persondatalovens regler.”

1.4. Generelle bemærkninger vedrørende kontrolsamkøring

1.4.1. Ved høringssvar af 13. oktober 2005 har Datatilsynet udtalt sig om lov nr. 404 af 8. maj 2006 (Konsekvensændringer som følge af lov om et indkomstregister) hvormed den nuværende § 26 a blev indsat i lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion.

I sit høringssvar fra 2005 har Datatilsynet bl.a. i afsnit 6 udtalt sig om samkøring i kontroløjemed.

Idet muligheden for at kontrolsamkøre udvides med nærværende lovforslag, skal Datatilsynet henvise til sit høringssvar fra 2005, idet de samme overvejelser vedrørende kontrolsamkøring bør gøres i forhold til den foreslåede udvidelse.

1.4.2. Datatilsynet bemærker i øvrigt, at der i lovforslagets almindelige bemærkninger – for så vidt angår de persondataretlige overvejelser – er henvist til forarbejderne til lov nr. 523 af den 29. april 2015 (Forslag til Lov om ændring af lov om Udbetaling Danmark og forskellige andre love).

For at lette overskueligheden skal Datatilsynet skal dog anbefale, at Undervisningsministeriet indsætter de relevante bemærkninger fra ovennævnte lovforslag vedrørende behandling af personoplysninger i kontroløjemed i bemærkningerne til nærværende lovforslag. Alternativt anbefales det, at der anføres henvisninger til de relevante afsnit i forarbejderne til lov nr. 523 af 29. april 2015.

1.4.3. Datatilsynet har noteret sig, at det fremgår af de særlige bemærkninger til lovforslaget, at behandlingen af oplysninger efter forslaget skal ske under iagttagelse af persondatalovens regler.

1.5. Forudgående information og oplysningspligt i forbindelse med kontrolsamkøring

1.5.1. Af de særlige bemærkninger til lovforslagets nr. 10 fremgår, at der i almindelighed gælder en oplysningspligt efter persondatalovens § 29, når der indsamles oplysninger fra andre end den registrerede, hvilket også vil være tilfældet, når Udbetaling Danmark samkører registre efter de foreslåede § 26 a, stk. 1 og 2.

Datatilsynet skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at det er persondatalovens § 5, stk. 1, om god databehandlingsskik, der – ifølge Datatilsynets praksis – hjemler et krav om forudgående information i forbindelse med en eventuel kontrolordning. Det vil derfor efter Datatilsynets opfattelse være mest retvisende at henvise til persondatalovens § 5, stk. 1, når der i bemærkningerne gøres opmærksom på kravet om forudgående information.

Datatilsynet skal samtidig bemærke, at de borgere, som berøres af en kontrolordning, i almindelighed skal gøres opmærksom på myndighedernes adgang til at foretage samkøring i kontroløjemed, inden kontrollen iværksættes, og at samkøringen så vidt muligt kun finder sted, hvis de personer, der omfattes af

kontrollen, har fået meddelelse om kontrolordningen, inden de afgiver oplysninger til myndigheden.

Dette indebærer endvidere, at personer, der ved lovens ikrafttræden allerede har afgivet oplysninger til en myndighed, der vil kunne anvendes i kontroløjemed, vil skulle informeres om muligheden for samkøring på anden vis.

1.5.2. Datatilsynet kan tilslutte sig det i lovforslaget anførte om, at det som udgangspunkt vil være persondatalovens § 29, der regulerer, hvorvidt der skal ske underretning af den registrerede, såfremt resultatet af en registersamkøring giver anledning til at foretage yderligere skridt med henblik på at afklare, hvorvidt der er grundlag for at indlede en sag om tilbagesøgning af udbetalt refusion eller tilskud i medfør af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag.

Samtidig skal Datatilsynet dog bemærke, at persondatalovens § 29, stk. 3, ikke kan benyttes til generelt at undtage fra oplysningspligten, idet undtagelsen efter stk. 3, kræver en konkret vurdering. Ønsker Undervisningsministeriet generelt at undtage fra oplysningspligten, bør ministeriet i stedet overveje at gøre dette i medfør af § 29, stk. 2.

1.6. Vedrørende dataansvar

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at kompetencen til at udføre den egentlige registersamkøring ved lov er overladt til Udbetaling Danmark efter aftale med Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag.

Undervisningsministeriet henviser i den forbindelse til forarbejderne til lov nr. 523 af den 29. april 2015 i forhold til en nærmere beskrivelse af overvejelserne vedrørende dataansvaret for registersamkøringerne.

Datatilsynet er tidligere i et høringssvar af 13. januar 2015 (j.nr. 2014-112-0404) kommet med bemærkninger til det lovforslag, der mandede ud i lov nr. 523 af 29. april 2015. I den forbindelse opfordrede Datatilsynet til, at spørgsmålet om dataansvar blev nærmere afklaret. Kopi af høringssvaret vedlægges.

Datatilsynet skal på denne baggrund opfordre Undervisningsministeriet til – hvis ikke dette allerede er sket – at tage Datatilsynets tidligere bemærkninger vedrørende dataansvar i betragtning i forbindelse med udformningen af nærværende lovforslag.

1.7. Oplysninger om resultatet af en kontrolsamkøring

Af de særlige bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 10 fremgår det, at Undervisningsministeriet vurderer, at en oplysning om at en person eller en arbejdsgiver fremgår på en liste, som kan give Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag anledning til at undersøge nærmere, om personen eller arbejdsgiveren modtager refusion eller tilskud i medfør af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag på et uberettiget grundlag er en oplysning, der er omfattet af persondatalovens § 6 og kan videregives.

I tilknytning hertil skal Datatilsynet bemærke, at det af § 28 i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag følger, at medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at efterkomme en anmodning fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag eller skolerne om oplysninger eller afgiver urigtige eller vildledende oplysninger, jf. lovens § 26.

På denne baggrund finder Datatilsynet ikke umiddelbart, at det kan udelukkes, at oplysninger om resultatet af en kontrolsamkøring, der kan få retlige konsekvenser for den person, f.eks. en elev, der har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger, vil være en oplysning om potentielt strafbare forhold og dermed omfattet af persondatalovens § 8.

Datatilsynet er således ikke enig i Undervisningsministeriets vurdering af, at en oplysning om at en person eller en arbejdsgiver fremgår på en liste, som kan give Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag anledning til at undersøge nærmere, om personen eller arbejdsgiveren modtager refusion eller tilskud i medfør af lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag på et uberettiget grundlag altid er en oplysning omfattende af persondatalovens § 6. Undervisningsministeriet bør således overveje endnu engang, om ikke de pågældende videregivelser skal vurderes efter persondatalovens § 8.

Datatilsynet skal samtidig gøre opmærksom på, at en oplysning om, hvilke økonomiske ydelser en borger modtager som udgangspunkt i sig selv vil være en fortrolig oplysning om økonomiske forhold, som er omfattende af persondatalovens § 6. En sådan oplysning kan dog i visse tilfælde være en oplysning om væsentlige sociale problemer, f.eks. oplysninger om langvarig arbejdsløshed, der er omfattende af persondatalovens § 8.

2. Indsamling af oplysninger om uddannelsesniveau fra Danmarks Statistik

2.1. Det følger af lovforslagets § 1 nr. 12, at der i § 26 b i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag ønskes indsat følgende:

”Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag indsamler data på individniveau om højest fuldførte uddannelse fra Danmarks Statistik til brug for opgørelsen af erhvervsuddannede fuldtidsbeskæftigede medarbejdere efter § 21 a, § 21 c og § 21 e.”

2.2. Af de særlige bemærkninger til lovforslagets nr. 12 fremgår det bl.a., at:

” [...]”

Det følger af § 5, stk. 2, 1. pkt., i lov om behandling af personoplysninger (Persondataloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 429 af 31. maj 2000 med senere ændringer, at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og senere behandling må ikke være uforenelig med disse formål (finalitéprincippet).

Af persondatalovens § 10, stk. 1, følger, at oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, (f.eks. ...) eller § 8 (f.eks. ...) må behandles, hvis dette alene sker med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning, og hvis behandlingen er nødvendig for udførelsen af undersøgelserne. Af lovens § 10, stk. 2, følger, at de af

stk. 1 omfattede oplysninger må ikke senere behandles i andet end statistisk eller videnskabeligt øjemed. Det samme gælder behandling af andre oplysninger, som alene foretages i statistisk eller videnskabeligt øjemed, jf. § 6 (dvs. ...).

Tilsvarende følger af § 30 i forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014, at fortrolige oplysninger, der udelukkende er indhentet med henblik på statistiske uddrag eller som led i en videnskabelig undersøgelse, ikke må videregives til en forvaltningsmyndighed til anden anvendelse.

Det følger af § 26, stk. 1, i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, at offentlige myndigheder, skoler, arbejdsgivere, elever og arbejdsmarkedets organisationer i ansøgningen samt efter anmodning skal give Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag og skolerne oplysninger, der har betydning for afgørelser om udbetaling af ydelser og opkrævning af bidrag efter loven. Oplysningerne kan indhentes i elektronisk form. Efter § 26, stk. 2, kan der til brug for beregning, opkrævning og behandling af bidrag som led i en fælles opkrævning, jf. lovens § 18, stk. 4, i nødvendigt omfang videregives oplysninger om arbejdsgiveren fra de ordninger, der er omfattet af en fælles opkrævning, til Arbejdsmarkedets Tillægspension. Denne videregivelse kan ske i elektronisk form.

Det følger af § 26 a, at Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag til brug for administrationen af loven kan få terminaladgang til oplysninger i indkomstregistret, jf. § 7 i lov om et indkomstregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 12. januar 2015. Den nævnte terminaladgang omfatter de oplysninger, der er nødvendige til brug for beregning og opkrævning af bidrag hos arbejdsgivere og udbetaling af ydelser til arbejdsgivere, elever og skoler. Der kan herunder ske samkøring og sammenstilling af oplysninger til brug for kontrol af beskæftigelses-, indkomst- og aldersoplysninger i forbindelse hermed.

Af § 28 i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag følger, at medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at efterkomme en anmodning fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag eller skolerne om oplysninger eller afgiver urigtige eller vildledende oplysninger, jf. lovens § 26. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Efter gældende lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag er der ikke hjemmel for Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag til at indsamle data på individniveau om højest fuldførte uddannelse fra Danmarks Statistik til brug for opgørelsen af erhvervsuddannede fuldtidsbeskæftigede medarbejdere, efter de foreslåede § 21 a, § 21 c og § 21 e.

Det foreslås i § 1, nr. 12, at der indsættes en ny § 26 b, hvorefter Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag indsamler data på individniveau om højest fuldførte uddannelse fra Danmarks Statistik til brug for opgørelsen af erhvervsuddannede fuldtidsbeskæftigede medarbejdere efter de foreslåede § 21 a, § 21 c og § 21 e.

Den foreslåede bestemmelse indebærer en fravigelse af lov om Danmarks Statistik, § 10, stk. 2, i persondataloven samt § 30 i forvaltningsloven.

Det vurderes på baggrund af nedenstående præmisser, at en sådan videreanvendelse kan rummes inden for princippet om formålsbestemthed i persondatalovens § 5, stk. 2 (finalitéprincippet), og at det derfor er i overensstemmelse med databeskyttelsesdirektivets artikel 6, stk. 1, litra b:

De omhandlede oplysninger om enkeltpersoners uddannelsesniveau, som nu alene findes samlet hos Danmarks Statistik, er ikke indsamlet med henblik på statistik eller forskning. Oplysningerne er oprindeligt indsamlet og registreret af uddannelsesinstitutioner til brug for varetagelse af de pågældende uddannelsesinstitutioners opgaver i forbindelse med undervisning m.v. og til brug for udstedelse af eksamensbeviser som dokumentation for gennemført uddannelse. Oplysninger om enkeltpersoners uddannelsesniveau er desuden løbende blevet videregivet fra uddannelsesinstitutionerne til Danmarks Statistik. Bl.a. fordi nogle uddannelsesinstitutioner er blevet nedlagt, er det ikke i alle tilfælde muligt at indhente oplysninger om ansattes uddannelsesniveau fra uddannelsesinstitutionerne.

Formålet med behandlingen af oplysninger om enkeltpersoners uddannelsesniveau i forbindelse med beregningen af det praktikpladsafhængige AUB-bidrag er at sikre tilstrækkelig faglært arbejdskraft i fremtiden, og der er således tale om varetagelse af en samfundsmæssig interesse. Der er bred enighed om varetagelsen af denne interesse mellem arbejdsmarkedets parter og regeringen. Det følger således af trepartsaftalen, at adgangen til tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft er en forudsætning for vækst og velstand i fremtiden. Det praktikpladsafhængige AUB-bidrag er et centralt nyt redskab til at sikre tilstrækkelig faglært arbejdskraft til private og offentlige virksomheder inden for de fag, som efterspørges af virksomhederne.

Det vurderes på denne baggrund, at en videre anvendelse af oplysninger om enkeltpersoners uddannelsesniveau til brug for beregning af praktikpladsafhængigt AUB-bidrag ikke er uforeneligt med det formål, hvortil oplysningerne er indsamlet.

Supplerende kan det anføres, at oplysninger om uddannelsesniveau i sagens natur frivilligt er afgivet af den registrerede i forbindelse med gennemførelsen af den pågældende uddannelse, og at det må antages ikke være uforudsigeligt for den registrerede, at oplysninger om uddannelsesniveau kan blive brugt som dokumentation i en arbejdsmarkedsmæssig sammenhæng.

Videre anvendelse af oplysninger om enkeltpersoners uddannelsesniveau til administrativt brug i forbindelse med beregning af praktikpladsafhængigt AUB-bidrag har desuden ikke konsekvenser for den registrerede. Således indebærer Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrags behandling af oplysninger om enkeltpersoners uddannelsesniveau f.eks. hverken, at den registrerede kan ifalde strafansvar eller miste økonomisk støtte.

Der kan også peges på reale hensyn. Undervisningsministeriet og/eller Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag vurderes således at kunne have indhentet de pågældende uddannelsesdata fra de enkelte uddannelsesinstitutioner uden samtykke fra de registrerede, såfremt der ikke var institutioner, som i mellemtiden er blevet nedlagt. Alternativet til at få adgang til uddannelsesdata hos Danmarks Statistik på personniveau er at indhente oplysningerne med samtykke fra hver enkelt arbejdstager i Danmark. Dette vurderes ikke at være en realistisk mulighed i praksis.”

2.3. Som Datatilsynet forstår ovennævnte, hjemler lovforslagets § 26 b mulighed for, at der kan videregives oplysninger om enkeltpersoners uddannelsesniveau fra Danmarks Statistik til Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag til brug for beregning af praktikpladsafhængigt AUB-bidrag. Datatilsynet lægger i den forbindelse til grund, at Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag er dataansvarlige for indsamlingen og den videre behandling af oplysningerne.

I de særlige bemærkninger oplyses det, at de omhandlede oplysninger ”ikke er indsamlet med henblik på statistik eller forskning”.

Datatilsynet er ikke umiddelbart sikker på, at dette er korrekt, hvorfor Undervisningsministeriet – hvis ikke dette allerede er sket – bedes afklare dette spørgsmål nærmere med Danmarks Statistik.

2.4. Hvis de oplysninger, der ønskes videregivet fra Danmarks Statistik er indsamlet i statistisk eller videnskabeligt øjemed, må videregivelsen kun ske med henblik på udførelse af undersøgelser i statistisk eller videnskabeligt øjemed, jf. persondatalovens § 10, stk. 1 og 2. Endvidere må oplysningerne kun videregives til tredjemand efter forudgående tilladelse fra Datatilsynet, jf. persondatalovens 10, stk. 3. En sådan tilladelse gives kun, hvis oplysningerne videregives i statistisk eller videnskabeligt øjemed.

Ovennævnte indebærer således, at hvis oplysninger alene er indsamlet med henblik på statistik, må de ikke senere videregives til brug for f.eks. kontrolformål.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at Undervisningsministeriet ønsker at fravige bl.a. persondatalovens § 10.

Umiddelbart finder Datatilsynet det betænkeligt, hvis man ønsker at fravige persondataloven, fordi en given behandling dermed bliver lettere. Datatilsynet bemærker i den sammenhæng, at Undervisningsministeriet i bemærkningerne oplyser, at de relevante oplysninger ville kunne indhentes fra uddannelsesstederne (med undtagelse af de uddannelsessteder, der ikke længere måtte eksistere).

I sidste ende er det dog en politisk beslutning, om man ønsker at fravige persondataloven i det omfang det er muligt efter databeskyttelsesdirektivet. Det bør i den forbindelse særligt vurderes, om en fravigelse vil være forenelig med persondatalovens § 5, stk. 3, om proportionalitet.

2.5. Undervisningsministeriet omtaler flere steder i bemærkningerne persondatalovens § 5, stk. 2 (finalité-princippet) i forhold til indsamlingen af oplysningerne om uddannelsesniveau og den efterfølgende behandling heraf. Undervisningsministeriet anfører i bemærkningerne bl.a., at det vurderes, at en videre anvendelse af oplysninger om enkeltpersoners uddannelsesniveau til brug for beregning af praktikpladsafhængigt AUB-bidrag ikke er uforeneligt med det formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. Samtidig fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at oplysningerne oprindeligt er indsamlet og registreret af uddannelsesinstitutioner til brug for varetagelse af de pågældende uddannelsesinstitutioners opgaver i forbindelse med undervisning mv. og til brug for udstedelse af eksamensbeviser som dokumentation for gennemført uddannelse. Desuden fremgår det, at det må antages ikke at være uforudsigeligt for den registrerede, at oplysninger om uddannelsesniveau kan blive brugt som dokumentation i en arbejdsmæssig sammenhæng.

Datatilsynet stiller sig umiddelbart tvivlende over for ovennævnte vurderinger, idet der i modsat fald – efter tilsynets opfattelse – vil være tale om en meget bred adgang til at anvende oplysninger om enkeltpersoners uddannelsesniveau til andre formål end det/de formål hvortil oplysningerne oprindeligt er indsamlet.

I tilfælde af, at en senere behandling af personoplysninger ikke er forenelig med det oprindelige formål hvortil oplysningerne er indsamlet, vil der skulle foretages en fornyet vurdering af, hvorvidt indsamlingen og den efterfølgende behandling af oplysningerne er i overensstemmelse med persondatalovens § 5, herunder kravet om saglighed og proportionalitet i § 5, stk. 2, og stk. 3.

Herudover skal det sikres, at behandlingen af de modtagne oplysninger sker under iagttagelse af de grundlæggende krav i persondataloven, herunder reglerne om de registrerede personers rettigheder i persondatalovens kapitel 8-10.

3. Øvrige bemærkninger

Undervisningsministeriet anvender på side 86 under de særlige bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 10 udtrykket ”ikke-personfølsomme” oplysninger.

Datatilsynet skal i den forbindelse bemærke, at udtrykket ”personfølsomme” oplysninger ikke anvendes i persondataloven, hvor udtrykkene almindelige ikke-følsomme eller følsomme personoplysninger i stedet anvendes. Da udtrykket personfølsomme oplysninger således ikke er klart defineret, skal Datatilsynet opfordre til, at Undervisningsministeriet i stedet anvender de i persondataloven definerede udtryk.

Herudover har Datatilsynet bemærket, at der i de særlige bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 12 er henvist til persondatalovens §§ 6, 7 og 8, der regulerer behandlingen af henholdsvis almindelige ikke-følsomme personoplysninger samt fortrolige personoplysninger (§ 6) og følsomme personoplysninger (§§ 7 og 8). Der lægges i den forbindelse op til, at der i bemærkningerne vil blive angivet en række eksempler på hvilke typer af personoplysninger, der er omfattet af de enkelte førnævnte bestemmelser. Datatilsynet kan til dette formål anbefale Undervisningsministeriet at genbruge den beskrivelse af §§ 7-8 oplysninger, som findes i bemærkningerne til tidligere omtalte lov nr. 523 af 29. april 2015 om ændring af lov om Udbetaling Danmark og forskellige andre love (side 47). Herudover kan Datatilsynet henvise til den kommenterede persondatalov (ved Kristian Korfits Nielsen og Henrik Waaben, 3. udgave fra 2015) s. 212 ff., der indeholder eksempler på de enkelte oplysningstyper.

4. Afsluttende bemærkninger

Afslutningsvist bemærkes det for en god ordens skyld, at det følger af persondatalovens § 57, at der ved udarbejdelse af bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsfor skrifter, der har betydning for beskyttelse af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger, skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet.

Datatilsynet forudsætter, at tilsynet bliver hørt over de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af loven, i det omfang disse har betydning for beskyttelse af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Kopi af dette brev sendes til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Jesper Husmer Vang
Chefkonsulent

Bilag: Kopi af Datatilsynets høringssvar af 13. januar 2015.
 Kopi af Datatilsynets høringssvar af 13. oktober 2005.